

MAATWERK IN OPLEIDING VOOR JONGEREN MET NAH

“Maatwerk blijft het kernwoord voor jongeren met niet-aangeboren hersenletsel (NAH) die naar school gaan.” Dat zegt Martine Kapitein, GZ-psycholoog en coördinator bij Brein Support in Arnhem. Brein Support werkt samen met Regionale Opleiding Centra (ROC's) aan het vergroten van de mogelijkheden. Daarnaast kan onze samenleving meer ruimte creëren voor deze jongeren. Erkenning voor mensen met NAH en hun mogelijkheden helpt daarbij.

Brein Support is een expertisecentrum voor mensen met een niet-aangeboren hersenletsel (NAH). Brein Support biedt als maatwerk onder andere een transitieklas. Martine Kapitein: “Wij begeleiden jongeren met NAH bij de uitstroom richting opleiding, werk én dagbesteding. We richten ons daarbij met name op de cognitieve en sociaalemotionele competenties van de jongeren. Daarbij blijven we continue kritisch op ons eigen programma.”

Bedrijven staan open voor jongere met NAH

Martine Kapitein: “Brein Support werkt nauw samen met ROC's. Uit gesprekken weten wij dat bedrijven open staan voor jongeren die niet een diploma op zak hebben maar wél de vereiste vakken plus passend portfolio.”

“Met de ROC's werken we nu samen aan een digitaal portfolio. Daarin staan onder andere het NAH-verhaal van de jongere; werkstukken en stageverslagen vanuit de transitieklas; een certificeringstraject erkend door de ROC's. Dat laatste kan bestaan uit een stage met daarbij een goede referentie.”

Martine Kapitein, GZ-psycholoog en coördinator bij Brein Support: “Jongeren hebben tot het moment van het hersenletsel een ander leven geleid. Dit leven en de levens in hun omgeving weer op de rit krijgen, daarbij wil ik helpen.”

“Brein Support begeleidt ROC's. Nadat we het er samen over eens zijn dat een maatwerktraject nodig is, maken we afspraken over bijvoorbeeld het aantal vakken dat een leerling volgt. Ook maken we afspraken over hoeveel dagen de leerling naar school gaat. Het maatwerk verschilt per leerling; dat ze gemotiveerd zijn om te leren, geldt voor allemaal.”

“Ik vind dat bij aanvang van een opleiding alle NAH-jongeren begeleiding horen te krijgen van een NAH-deskundige. Daar zijn ook de school en de ouders bij gebaat. Al is het maar een NAH-contactpersoon op afstand. De deskundige zorgt voor bijscholing van het ROC en houdt de aandacht voor de begeleiding levend.”

Ruimte door (h)erkenning

Kapitein: “Persoonlijk vind ik het allerbelangrijkst dat er erkenning komt voor jongeren met NAH, voor hun mogelijkheden en (onzichtbare)beperkingen. Een grote groep vecht nog steeds voor erkenning. Het mag niet gebeuren dat een neuroloog een (NAH-)verhaal niet herkent.”

“In 2016 komt er een zorgstandaard voor kinderen, jongeren en volwassenen met NAH. Dit is een protocol dat zorgverzekeraars erkennen. Als deze standaard een feit is, betekent dat, dat de NAH-zorg en de zorggroep elkaar erkennen.”

Aansluiting tussen opleiding en samenleving

“Ook hier geldt als kernwoord: maatwerk. Wanneer een ROC instemt met een maatwerktraject, betekent dat de school daarin moet blijven meegaan. Een grote valkuil blijkt, dat een school die begeleiding gaandeweg uit het oog verliest.”

“Voor een goede aansluiting tussen opleiding en samenleving is het verder belangrijk de focus helder te houden, juist voor de lange termijn. Het gevaar bestaat de jongere een worst voor te houden. Welk doel is reëel? Een NAH-verhaal maakt indruk. Een school wil als antwoord zo’n jongere helpen maar is niet altijd eerlijk. Belangrijk is een open vizier te houden. Wanneer een doel echt te hoog gegrepen lijkt, onderken dat dan, leg uit waarom en biedt een alternatief aan.”

“Ik vind dat de aansluiting moeizaam verloopt. Heb je een diploma, dan gaat de samenleving ervan uit, dat je kunt werken. Gangbaar is diploma, werk, eigen huisje, relatie, vrijetijdsbesteding. Als een jongere met NAH zonder diploma eigen werk heeft, een huis en op termijn misschien een relatie, dan heeft hij het ongelooflijk goed voor elkaar. Uiteindelijk gaat het erom dat iemand gelukkig en tevreden leeft.”

Blijven informeren

Martine Kapitein: “Op dit moment maken we gebruik van de huidige visie op geld en bekostiging. Brein Support zoekt contact met gemeenten, omdat zij nu verantwoordelijk zijn voor de zorg voor jongeren met NAH. Brein Support maakt gemeenten bekend met deze doelgroep en de zorg die zij nodig hebben. We venten uit, dat het wetenschappelijk is aangetoond, dat het financieel gunstig is mensen met NAH op tijd passende zorg te bieden. Anders blijken achteraf de zorgkosten alleen maar op te lopen. Op die manier breken we een lans voor mensen met NAH.”

“Nog een financieel onderwerp. NAH kan een gevolg zijn van bijvoorbeeld een aanrijding. Als dat duidelijk is, komt er geld beschikbaar vanuit een letselschadetraject. Dat geld kan worden ingezet voor zorg en/of onderwijs. Maar NAH kan ook een gevolg zijn van bijvoorbeeld een hersentumor. In dat geval komt er geen geld beschikbaar – niet vanuit letselschade. Zo bestaan er regels in Nederland los van de betekenis. Een zorgstandaard voor NAH zal erkenning brengen van de beperkingen en van de doelgroep. Dit biedt naar ik hoop meer financiële mogelijkheden voor alle mensen met NAH.”

“Daarnaast blijft Brein Support per individueel traject continu informeren. Tijdens school, vrije tijd, werk en wonen. Wanneer verworven kennis behouden blijft en wordt doorgegeven, hoeft een jongere niet telkens opnieuw zijn verhaal te doen. Dan voorkom je mogelijke niet-passende reacties.”

“We willen als Brein Support het verschil maken door boven het maaiveld uit te steken. We krijgen als hulpverleners binnen Brein Support de ruimte de zorg en het onderwijs te bieden die nodig is. We zijn minder gebonden aan protocollen en regels. We willen graag inspringen op waar mensen in de praktijk tegenaan lopen. Zonder gehouden te zijn aan

remmende regels. Verder zijn wij een plaats waar mensen hun verhaal kunnen doen, hun vragen kunnen stellen en van waaruit wij hen kunnen doorverwijzen. Wij voorzien daarmee in een behoefte: we worden vaak gebeld.”

Einde discussie over erkenning NAH

“Stel dat morgen alles anders kan zijn voor mensen met NAH. Dan wens ik dat vanaf morgen deze discussie voorbij is: 'is-dit-NAH-of-niet?'. Iedereen met NAH-klachten heeft recht op behandeling, hulp en advies, los van een vastgestelde diagnose als voorwaarde. Een vraag op maat beantwoorden, daar gaat het om.”

“Een andere wens is dat wij – onze samenleving – een volwaardige plek bieden voor mensen die niet zo snel meekunnen. Dat een leerling die twee dagen naar school gaat, in de pauze net zo goed meetelt als een leerling die vijf dagen meedoet. Mét een zichtbaar ‘NAH-petje’ opdat de gebruiksaanwijzing minder snel wordt vergeten. Geluk draait immers om een gevoel van eigenwaarde, voor iedereen.”

“Mensen met NAH dwingen over het algemeen respect en bewondering af. Zij staan voor een enorme klus hun leven weer op de rit te krijgen. Hun vermogen doet ons ook de vraag stellen: waarom moet het allemaal zo snel?”